

Verkeersongevallenprotocol Alphen aan den Rijn 2019

Verkeersongevallenprotocol Alphen aan den Rijn 2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Ernstige verkeersongevallen
3. Doelstellingen
 - 3.1 Stroomlijnen van de communicatie
 - 3.2 Aandacht voor slachtoffer/nabestaanden of familie van het slachtoffer
 - 3.3 Analyse van ongevalslocatie
 - 3.4 Quick-win
 - 3.5 Proactief doorvoeren van maatregel in vergelijkbare situaties
4. Verantwoording en beheer

1. Inleiding.

Op 28 mei 2019 is een eerste start gemaakt met een pilot-traject waarbij gemeenten Velsen, Tilburg en Alphen a/d Rijn een verkeersongevallenprotocol opstellen en vervolgens implementeren in de organisatie. Onder begeleiding van DTV Consultants en mede gefinancierd door stichting Achmea Slachtofferen Samenleving en Interpolis, is deze pilot verkeersongevallenprotocol tot stand gekomen. DTV Consultants heeft voor de drie pilot gemeenten een basisprotocol ontwikkeld.

Het Verkeersongevallenprotocol is een protocol dat ingezet wordt bij verkeersongevallen met zwaar letsel of dodelijke afloop en regelt de manier waarop een wegbeheerder een ernstig ongeluk afhandelt samen met haar partners.

De gemeente Amsterdam is op dit moment één van de weinige gemeente die hiervoor een gestandaardiseerde aanpak heeft.

Een helder protocol helpt wegbeheerders met een juiste en éénduidige communicatie en procesverloop. Dit was één van de redenen voor DTV om partners te zoeken om een standaard te ontwikkelen voor grote, middelgrote, en kleinere gemeenten. Belangrijk hierbij is dat het gaat om een inspanningsverplichting van de gemeente. Er is geen sprake van een resultaatverplichting.

Vijf aspecten worden in het protocol beschreven: slachtoffers en/of nabestaanden passende aandacht geven, communicatie stroomlijnen, oordeel over de infrastructuur, uitvoeren van Quick-win acties en inzichten uit de analyse van de verkeerssituatie gebruiken om ook vergelijkbare situaties veiliger te maken.

2. Ernstige verkeersongevallen.

Het verkeersongevallenprotocol heeft betrekking op ernstige verkeersongevallen. Hieronder verstaan we:

- Ongevallen met dodelijke afloop;

- Ongevallen met (ernstige) verkeersgewonde waarbij het Verkeersongevallenanalyse-team (VOA) van de Politie ter plaatse komt om nader onderzoek uit te voeren naar de oorzaak.

Een ernstig verkeersgewonde is een slachtoffer met ernstig letsel dat als gevolg van een verkeersongeval is opgenomen in het ziekenhuis en niet binnen dertig dagen is overleden. Een verkeersongeval wordt internationaal gedefinieerd als een ongeval op de openbare weg, waarbij ten minste één rijdend voertuig is betrokken.

De letselernst van dat slachtoffer, uitgedrukt in de Maximum Abbreviated Injury Score (MAIS), moet ten minste van het niveau MAIS2 zijn. MAIS is een internationaal gebruikte maat om de ernst van letsel aan te duiden. Deze score kan worden afgeleid uit de verschillende letsels die bij een patiënt gecodeerd zijn.

Voorbeelden van MAIS2-letsels zijn botbreuken en hersenschudding met bewustzijnsverlies.

Bij ernstige verkeersongevallen onderzoekt de VOA van de politie de toedracht van het ongeval. Daarvoor wordt onder meer gebruikgemaakt van overzichtsfoto's, (snelheidsmetingen en reconstructies). De VOA is een gespecialiseerde afdeling van de Forensische Opsporingsdienst.

3. Doelstellingen.

Het project kent een aantal doelen. In eerste instantie wil DTV Consultants bij gemeenten en andere wegbeheerders aandacht genereren voor het slachtoffer of de nabestaanden van een dodelijk of ernstig ongeval.

Wegbeheerders moeten na het ongeval de (infrastructurele) situatie zo snel mogelijk kunnen analyseren en Quick-win realiseren om nieuwe ongevallen te voorkomen.

Wegbeheerders moeten kunnen leren van verkeersongevallen en zo zorgen dat oorzaken preventief op andere locaties kunnen worden aangepakt.

Het ultieme doel is dat uiteindelijk meerdere wegbeheerders in Nederland een eigen verkeersongevallenprotocol heeft waarin wordt geregeld hoe deze moet handelen na een ernstig ongeval.

Onderdelen van het protocol zijn:

- Stroomlijnen van de communicatie;
- Aandacht voor het slachtoffer of voor nabestaanden of familie van;
- Analyse van ongevalslocatie;
- Quik-win maatregelen;
- Proactief toepassen van maatregelen in vergelijkbare situaties.

3.1 Stroomlijnen van de communicatie.

De communicatielijijn bestaat uit verschillende onderdelen en ligt in hoofdzaak bij de Politie.

De communicatielijijn bestaat in hoofdlijnen uit een drietal onderdelen en een aantal verantwoordelijkheden:

- Communicatie over toedracht van ongeval wordt gedaan door Politie;
- Communicatie over een eventueel strafrechtelijk vervolg verloopt via de Officier van Justitie (OvJ);
- Communicatie over de schouw en mogelijke maatregelen op de ongevalslocatie wordt opgepakt door Gemeente.

Direct na een ernstig verkeersongeval vindt de communicatie als volgt plaats:

1. De nabestaanden (bij dodelijk ongeval) of familie (bij ongeval met ernstig letsel) worden geïnformeerd door de politie.
2. De gemeente (verkeersadviseur) wordt zo spoedig mogelijk geïnformeerd door de politie (verkeersadviseur). De politie geeft daarbij het volgende door: ongevalslocatie, datum/tijd, korte omschrijving van de toedracht, wel of geen dodelijke afloop.
3. De gemeentelijke verkeersadviseur informeert collega's: afdeling communicatie, wethouder verkeer en zijn bestuursadviseur, en afhankelijk van de impact het secretariaat van de burgemeester.
4. Indien nodig laat de politie een perscommuniqué uitgaan. De gemeente (afdeling communicatie) ontvangt deze ook.

Communicatie over het vervolgproces (het gaat dan om mogelijke aanpassingen van de verkeerssituatie) wordt gecoördineerd door de gemeentelijke verkeersadviseur. Daarbij heeft deze nauw contact met de afdeling communicatie, wethouder verkeer en zijn bestuursadviseur. Woordvoering met de pers verloopt via de afdeling communicatie.

Zo nodig wordt de gemeenteraad geïnformeerd met een collegebericht.

Voor het onderhouden van contact met de politie en mogelijke andere wegbeheerders (provincie, rijk, buurgemeente), zie onder 3.3 Analyse ongevalslocatie.

3.2 Aandacht voor nabestaanden of familie slachtoffer.

In geval van een ongeval met dodelijke afloop laat de gemeente binnen 5 werkdagen, na het overlijden aan de nabestaanden een condoleancebrief uitgaan. Hiervoor geldt de volgende werkwijze:

1. De gemeentelijke verkeersadviseur vraagt bij politie de contactgegevens op van de nabestaanden en stelt een concept-condoleancebrief op.
 2. Het secretariaat van de burgemeester rondt de brief af en verzendt de brief na ondertekening door de burgemeester. Daarbij wordt ook beoordeeld of een aanbod voor een condoleancebezoek door de burgemeester wenselijk is.
- Bij een ernstig ongeval zonder dodelijke afloop is de procedure anders. Afhankelijk van de aard en ernst van het ongeval wordt beoordeeld of contact met de familie van het slachtoffer of contact met het slachtoffer zelf wenselijk is.

Indien dit het geval is, is de werkwijze als volgt:

1. De gemeentelijke verkeersadviseur vraagt bij de politie de contactgegevens op van de familie of van het slachtoffer. Indien het slachtoffer minderjarig is dan verloopt contact via de familie van het slachtoffer.
2. Als de familie of slachtoffer akkoord geeft aan Politie om de privé gegevens met Gemeente te delen is wederom de werkwijze dat namens de burgemeester een brief uitgaat waarin aandacht/medeleven wordt uitgesproken naar het slachtoffer.

Bij de meeste ernstige ongevallen wordt een analyse gemaakt van de ongevalslocatie. Als dit het geval is, hebben de nabestaanden of familie van het slachtoffer of het slachtoffer zelf mogelijk behoefte om hierbij ook betrokken te worden of een terugkoppeling te krijgen. Afhankelijk van de situatie kan dit worden aangeboden, waarbij de contactgegevens van de gemeentelijke verkeersadviseur worden doorgegeven als vast aanspreekpunt.

3.3 Analyse ongevalslocatie.

Los van ongevalstoedracht, schuld en omstandigheden, wordt na een ongeval de locatie geschouwd. Bij de schouw worden verkeersveiligheidsrisico's op de ongevalslocatie in beeld gebracht en wordt gekeken of er verbeteringen aan de infrastructuur mogelijk zijn.

Hiervoor geldt de volgende werkwijze:

1. De gemeentelijke verkeersadviseur organiseert een schouw met verkeerscollega's en, indien van toepassing, een andere wegbeheerder. De verkeersadviseur van de politie is aanwezig bij deze schouw. De schouw vindt plaats binnen een maand na het ongeval.
2. Op basis van de schouw wordt beoordeeld of de infrastructuur verbeterd kan worden, dan wel maatregelen nodig zijn op het gebied van handhaving en/of educatie.
3. De verkeersadviseur stelt een memo op over de bevindingen in overleg met de betrokken collega's van de gemeente, mogelijke andere wegbeheerder en politie.
4. Indien er voorstellen zijn tot aanpassing van de infrastructuur bevatten deze een indicatie voor de termijn waarop realisatie kan plaats vinden, te weten:
 - Korte termijn maatregelen (Quick-win maatregelen).
 - Maatregelen die nog nadere uitwerking vereisen.
 - Maatregelen die in de toekomst onderdeel worden van een project.
5. De verkeersadviseur overlegt met de wethouder verkeer in twee wekelijks portefeuille-overleg (PO) over de bevindingen en stelt vervolgens een eindadvies op. Indien nodig wordt een collegebericht opgesteld.

3.4 Quick-win maatregelen.

Uit de analyse van de ongevalslocatie moet blijken of voor de korte termijn Quick-win maatregelen uitgevoerd kunnen worden. Kenmerkend voor een Quick-win is dat met een geringe inspanning een relatief grote verbetering kan worden gemaakt in een verkeersonveilige situatie.

Als er voorstellen zijn voor korte termijn maatregelen welke daadwerkelijk voor een verbetering zorgt is het belangrijk dat deze ook zo snel mogelijk uitgevoerd worden.

Dit vraagt om de volgende acties:

1. De gemeentelijke verkeersadviseur geeft zelf opdracht tot realisatie van de aanpassing of ziet erop toe dat opdracht wordt gegeven.
2. Na opdrachtverlening ziet de verkeersadviseur erop toe dat de opdracht ook wordt uitgevoerd en op een juiste wijze.
3. Indien nodig verzorgt de verkeersadviseur een evaluatie van de gerealiseerde aanpassing, al dan niet in overleg met de politie en een andere wegbeheerder.

Als er sprake is van maatregelen die niet direct uitgevoerd kunnen worden maar nog een nadere uitwerking vereist, zorgt de verkeersadviseur ervoor dat deze maatregelen uitgewerkt worden. Daarna worden alsnog bovenstaande acties doorlopen.

3.5 Proactief doorvoeren van maatregel in vergelijkbare situaties.

Binnen de lokale overheden wordt steeds meer de focus gelegd op het uitsluiten van bepaalde risico's ofwel risicomangement. Het programma Duurzaam Veilig Verkeer is een initiatief van de verschillende

Nederlandse overheden en is bedoeld om risico's op een ongeval of verkeersonveilige situatie proactief te beperken.

Een proactieve benadering houdt in dat gemeenten niet wachten met het nemen van maatregelen tot er een ongeval gebeurd is, maar proactief risico locaties aanpassen om ongevallen te voorkomen. De schouw op de ongevalslocatie brengt mogelijk risico's aan het licht die ook op andere locaties in de gemeente aan de orde zijn.

Hiervoor gelden de volgende acties:

1. De gemeentelijke verkeersadviseur overlegt met collega's en de verkeersadviseur van de politie of de genomen maatregelen op de ongevalslocatie ook wenselijk zijn op vergelijkbare locaties (agenderen klein- of grootverkeersoverleg).
2. Indien dit het geval is, stelt de verkeersadviseur een plan van aanpak op. Daarbij wordt ingegaan op de aard van de aanpassingen, het aantal locaties en de benodigde kosten.
3. Vervolgens geldt ook voor de andere risicolocaties dat een indicatie wordt gegeven voor de termijn waarop realisatie kan plaats vinden, te weten:
 - Korte termijn maatregelen (Quick-win).
 - Maatregelen die nog nadere uitwerking behoeven.
 - Maatregelen die in de toekomst onderdeel worden van een project.

4. Verantwoording en beheer.

Het protocol geeft een kader van onder het gemeentelijke proces welke onder verantwoording van de verkeersadviseur wordt doorlopen. Het ongevallenprotocol wordt opgenomen als standaard agenda-onderwerp voor het grootverkeersoverleg (GVO). Besluitvorming en/of acties naar aanleiding van uitgevoerde schouwacties wordt opgenomen in de notulen om zo het procesverloop te bewaken.

Indien door nieuwe inzicht blijkt dat een actualisatie van het ongevallenprotocol noodzakelijk is dan ligt deze verantwoordelijkheid bij het team Beheer Openbare Ruimte en Vastgoed.

*Vastgesteld in de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn op 3 december 2019,
De secretaris, de burgemeester.*